

INTÅG/UTTÅG

EFTER NILS WEDEL

Intåg/Uttåg (efter Nils Wedel)

Martin Karlsson Tebus

Konstnären Nils Wedels (1897-1967) väggmålning breder ut sig över Norrköpings Konstmuseum i tre plan. 1945 gav museets chef, Aron Borelius, Wedel i uppdrag att göra en utsmyckning med motiv från Norrköping, något som konstnären dock snart frångick. Målningen kom istället att beskriva människor i färgglada dräkter som framför olika konstarter i en miljö som verkar både vara ett stadsrum och en interiör. Wedel kallar målningen *Konsternas intåg* men det är otydligt om den föreställer ett intåg som en parad i Norrköping som stad. Eller intåg som ett införande av konsterna i museet som byggnad. När denna utsmyckning stod färdig till museets invigning 1946 fick den stor uppmärksamhet. Trots det är Wedel inte så känd idag. Men ur mitt samtida perspektiv framträder hans väggmålning dock, både i uttryck och intention, som långt mer intressant än vad Nils Wedels anseende gör gällande. *Konsternas intåg* kan utan större ansträngning både anses vara politisk, berättande, dokumentär, tekniskt nyskapande (vaxmåleritekniken Nawax) och kanske framförallt hyllande den abstrakta konstens idé.

Utställningen *Acting in the City* handlar om att agera i staden. Lockande i det sammanhanget är att i relation till Nils Wedels *Konsternas intåg* iscensätta ett uttåg med den konst som en gång tågat in i museet. Underförstått som ett slags institutionell kritik. Men likt tvetydigheten i Wedels målning är det inte helt klart för mig vad som här är offentligt och inte. Och utifrån detta är ett konstverk som medveten kritik knappast trovärdig. Norrköpings Konstmuseum är ett kommunalt museum, det vill säga offentligt. Vidare har museet förhållandevis generösa öppettider, fri entré och stora ytor som inbjuder till samspel mellan besökare och personal, konst och arkitektur. Sekundära funktioner, museet som café, som butik och mötesplats dämpar ytterligare den institutionella karaktären. Också konststrummet i sig är komplext och svårt att definiera. Rum för konst tycks ständigt vilja avsäga sin egen identitet och förkläda sig som tomrum i form av vit kub eller svart box, och genom det framhäva själva konsten mer än sig själv. Detta är ödmjukt och fascinerande men också lite irriterande. Det bygger på överenskommelser och föreställningsförmåga, och påminner en del om andra samtida lekar med tid, rum och identitet. Till exempel rollspel, som jag själv har bakgrund i. Eller till teatertermer som *Enrée/Sortie*, *Entry/Exit*, alltså *Intåg/Uttåg*. Om hur skådespelare eller aktörer går in eller ur en roll, på eller av en scen. Utifrån denna bakgrund har mitt verk *Intåg/Uttåg (efter Nils Wedel)* för Norrköpings Konstmuseum och *Acting in the City* vuxit fram.

Konkret innefattar verket flera delar, vissa visuella, andra mer performativa och relationella. Alla förhåller sig dock till Nils Wedels *Konsternas intåg* som ett slags manuskript eller scenanvisning. Den materiella gestaltningen är såklart tänkt att i sig själv fungera som konst, även om den kanske ännu mer bör betraktas som rekvisita. Den pekar på ett uppförande närmast i allkonstverkets form, där olika konstarter samverkar för något större syfte.

Norrköpings Konstmuseum

Kristinaplatsen

Tel. 011-15 26 00

www.norrkoping.se/konstmuseet

Då verket och utställningen på ett ganska tydligt sätt handlar om konstens förhållande till staden och speciellt till Norrköping, har jag låtit all produktion av verket ske där. Budgeten har i möjligaste mån gått tillbaka till staden genom att konstnärsmaterial inhandlats där, hantverkare har anlitats från orten, och jag har själv bott och arbetat i Norrköping under produktionstiden.

Som delar av den fysiska gestaltningen har bland annat flera målningar tillverkats som förekommer i väggmålningen men som aldrig tidigare existerat som enskilda verk. Vissa av dessa syns bara delvis i originalmålningen varför tillägg gjorts med motivreferenser från Nils Wedels övriga produktion. På samma sätt förekommer där både skulpturer och keramiska bruksföremål vars tredimensionella "baksidor" försvunnit i väggmålningens platthet. Dessa har nu skapats i samarbete med hantverkare, konsthantverkare och konstnärer i Norrköping: Åsa Kummu, de textila delarna, Michael Maasing, smidet, Magnus Sandström, snickeriet och Marie Söderholm, keramiken. Bland annat har ett antal klädesplagg framställts som inbjuder besökaren att "ikläda" sig verket. Plaggen är möjliga att prova och bära på museet, vars personal även uppmuntras att använda dem som arbetskläder.

Man kan säga att rörelsen är central i Nils Wedels väggmålning. Den avbildar ett intåg men kan också vara ett uttåg. Detta kommer i utställningen *Acting in the City* manifesteras genom att verket presenteras flexibelt, i alla fall som idé. Att vissa delar är flyttbara och kan exempelvis visas utomhus. Att flytta verket ut i stadsrummet som ett slags gatuperformance är omständligt men kan under utställningen bli möjlig förutsatt att besökare och personal på museet är delaktiga i detta. Delar av verket är presenterade på mobila släpvagnar från Bauhaus. Bauhaus är ett välkänt byggvaruhus som bland annat finns i Norrköping. Men också en berömd tysk skola för konst, konsthantverk, formgivning och arkitektur som närmast blivit synonym med den modernism Nils Wedel företräder. För mig har

Wedels väggmålning även konstnärlig samhörighet med Norrköpings hållristningar. Exempelvis den så kallade "Solbäraren" vid Ekenberg eller de "abstrakta" formerna i hållristningen vid Egnahemsgatan. En mycket tidig form av offentlig konst som verkar gå igen som uppdaterade kompositioner i Wedels väggmålning.

Under utställningens gång kommer en rad mer eller mindre uppenbara iscensättningar ske som del av verket. Scenkonstnärer som musiker, dansare och poeter har inbjudits att samspela med de mer visuella delarna. Vidare kommer museets bildverkstad "Krumeluren" arbeta tematiskt utifrån intåg och uttåg, och ansiktsmålning kommer att anordnas i relation till Nils Wedels väggmålning. Före intendenten Lars-Ove Östensson ska föreläsa om *Konsternas intåg*, och konstnärerna som varit inblandade i projektet har ombetts att hålla presentationer på museet. Allt detta syftar till att verket breder ut sig i staden, möjligen inte som en samlad aktion men som utspritt och generöst allkonstverk. I sig både ett intåg och ett uttåg i ordens vidaste bemärkelse. Ut i staden, in i museet, som del av staden, som mottagare, avsändare och förvaltare av det konstnärliga arv som Norrköping redan bär på.

Martin Karlsson Tebus
Norrköping, september 2013

Exakta tider för iscensättningar och evenemang annonseras på museets hemsida.

Norrköpings Konstmuseum

Kristinaplatsen

Tel. 011-15 26 00

www.norrkoping.se/konstmuseet

Acting in the City är en utställning med 23 svenska och internationella konstnärer som invigs 28 september 2013. Den tar plats både ute i staden och inne på Norrköpings Konstmuseum.

Utställningen kretsar kring stadsliv och hur vi använder offentliga rum. Flera konstnärer har skapat nya verk som handlar om Norrköping på olika sätt. Med stöd från Iaspis, Kulturkontakt Nord, Konstnärnämnden, OCA,, Claes och Greta Lagerfelts stiftelse, Längmanska Kulturfonden och Regionförbundet Östsam. Huvudsponsor Henry Ståhl Fastigheter AB.